

Lana, pertsona eta gizartea

Humanitatearen historian zehar, gizarteak oso modu desberdinetan balioetsi du lana: Greziarrek murruntzako jardueren artean kokatu zuten, eta kristautasunaren ikuspegitik, berriz, zerbait baliotsu moduan justifikatzen saiatu dira.

Pentsamolde modernoan, jabetzaren iturria zen, eta zentzu kosmikoa ere eman zitzaion, Jainkoaren obraren osagarri moduan, edo bizizitari zentzua ematen dioen zer moduan. Eta komunismoaren garaian, norbanakoak esklabo bihurtzen dituen zen, baina tradizio sozialistan elkartasuna sortzeko pribilegiozko lekua ere bada.

Ahozko hizkuntzan ohikoak dira konnotazio negatiboak: Lanaren sufrimendua, zure kopetako izerdia, lanak ematea, dena lortzen da lan eginez...

Arizmendiarrietaren ikuspegia oso bestelakoa da.

Lana, oroz gainera, komunitateari egiten zaion zerbitzu bat eta pertsona garatzeko modu bat da. p263

Gizakiak, lanaren bitartez, eraldatu eta emankor bihurtzen du natura, eta lana da komunitatearen ondarerik onena. p272

Lana da nork bere burua gauzatzeko, elkartasunerako, norbera hobetzeko eta hobekuntza kolektiborako bidea; zalantzan jartzeko zailagoa den kontzientzia gizatiar eta sozial baten adierazgarria da. p277

Gaur egun, gure arazoa ez da lana saihesteko egoeran jartzea, baizik eta lana zerbitzu eta, ahal dela, atsegin onesten iturri bilakatzea. Lana humanizatu egin daiteke eta humanizatu egin behar da. p291

Eta garapen pertsonalaren ikuspegitik haratago, dimentsio sozial eta humanistatik haratago, proiektu bat proposatzen digu historia iraultzeko, lankidetzari zimendu berriak jartzeko. Lana, ekonomia, politika eta humanitatearen historia guztia pentsamendu kooperatibistaren ikuspegitik landu eta behatzeko proposatzen digu. Kontuan hartu behar dugu lanarekin, lanean, historia egiten ari garela.

Gizakia gizaki da soziala den neurrian. Esan liteke halako zerbaiti erantzuten diola kooperatibisten artean oihartzun egiten duen formulazio sozial honi, hots: jabeak baino, enpresaburuak izan nahi dugu. p491

Langile klasearen adin nagusitasuna finkatuko da langile klaseak posizio irmo bat finkatzen duenean produkzio ondasunen jabetzan eta, ondorioz, ekonomiaren alor guztietan eragiten duenean. p497

Amaitzeko, begirada lokal bat, baieztapen kategoriko baten mailara jaso dezakeguna:

*Egoki da Zentroa izateagatik ezaguna den Arrasateko Artazubiaga leinu etxean harrian zizelatutako testua hona ekartzea. Badago han armari bat non piztutako zuzi bat ikusten den esku batek eutsita, «**pro libertate combusta**» testua inguruan duela. Bada ate nagusiaren buruan idazkun hau dago: «**Solus labor parit virtutem et virtus parit honorem**». Latinean oso jantzita ez gaudenok eta iruzkin hau lehenbailehen bukatu nahi dugunok, honelaxe itzuliko dugu: «**Ahaleginik ez dagoen lekuan ez dago bertuterik, ez eta ere ohorerik bertute barik**»; hau da, atek ez daude nagiendako eta alperrendako eginak, izan ere, badago beste bat ere, idazkun honekin: «**Ate honetatik egintzak baino ez dira sartzen**». p268*